

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES
SLOVENIAN WORLD CONGRESS

XVII. VSESLOVENSKO SREČANJE V DRŽAVNEM ZBORU
“SLOVENEK SEM”
LJUBLJANA, 6. JULIJ 2017

UVODNI GOVOR PREDSEDNIKA SVETOVNEGA SLOVENSKEGA KONGRESA,
DR. BORISA PLESKOVIČA

SLOVENIJA: MAJHEN ALI VELIK KOŠČEK SVETA?

V veliko čast in veselje mi je, da Vas lahko pozdravim na XVII. Vseslovenskem srečanju

Mnogi od Vas morda veste, da sem približno polovico svojega življenja preživel v Ameriki, nekaj časa po diplomi pa delal kot inženir/arhitekt v Parizu tako, da vem kaj je domotožje in domoljubje, ki se z leti bivanja v tujini samo povečuje.

Zakaj takšen naslov mojega prispevka? Pred dvema letoma mi je moja bankirka Mojca poslala čestitko za rojstni dan, ki se glasi: “Vsak ima svoj košček sveta, kdor to ve, ima ves svet!” Rudi Kerševan.

Nad to čestitko sem bil navdušen, ker mi je dala veliko misliti. Kadar sem na svojem vrtu in občudujem vrtnice, slovensko lipo in zeleno trato se mi večkrat zdi, da imam pred seboj ves svet in me ne mika niti to, da bi šel na vikend v Kranjsko goro ali na morje.

Albert Einstein je rekel, da je vse relativno. To velja tudi za Slovenijo, kajti majhnost ali veličina imata vsaj dve plati.

Moj prispevek je razdeljen v tri dele. V prvem delu bom govoril o tem kako Slovenija predstavlja velik košček sveta, v drugem pa v čem smo še vedno majhni. V tretjem delu se bom osredotočil na temo: “Slovenec sem”!

Kako velika ali majhna je država je odvisno od tega ali je lahko komu za vzor -- po vrednotah kot so etika, morala in poštenost in po tem kako učinkovita in uspešna je državna administracija ter ekonomija. Naši vrhunski znanstveniki, podjetniki, inovatorji in športniki so lahko vzor za mlajše generacije, ker so prišli do svojih uspehov s trdim delom in pametjo, ne z goljufijami, prevaro in lenobo.

V ČEM JE SLOVENIJA VELIKA

Mednarodno članstvo

S tem, ko smo pred 26. leti dobili svojo državo je naša relativno majhna domovina postala članica vseh pomembnih mednarodnih organizacij – od OZN, Evropske Unije, Svetovne banke, Mednarodnega denarnega sklada (IMF), UNICEFa, Nata, Euro zone in tako naprej. V teh mednarodnih organizacijah veljamo toliko kakor dobri so naši argumenti. Na primer, ko so se preko Slovenije valile stotisoče množice slabo dokumentiranih migrantov, je obveljal predlog Slovenije, da se zapre meja v

Makedoniji. Podobnih ali boljših primerov je več, vendar jih ne bom našteval, upam pa da bomo dobrih argumentov imeli vedno več.

Znanost in izobraževanje

Glede na to, da nas je samo dva milijona in pol, dva milijona doma in pol milijona po svetu – to je naš slovenski narod, smo veliki v znanosti, medicini, letalstvu, inženirstvu in mnogih inovacijah. Eden izmed Nobelovih nagrajencev je izjavil leta 1978 v Sloveniji, da je znanost del identitete in kulture naroda in da kdor ne ceni znanosti ni kulturen.

Mnogo slovenskih znanstvenikov je odšlo (in še vedno odhaja) v tujino, vendar še vedno ostajajo Slovenci. Imamo Nobelovega nagrajenca, Fritz Pregl, iznajditelj prvega kalkulatorja na svetu je bil Slovenec, Franc Rode, prav tako eden izmed največjih pionirjev vesoljske znanosti, Herman Potočnik, enako Anton Mavretic, soavtor slavnega satelita Galileo, konstruiranega na MIT, ki je že prešel v drugi sončni sistem. Imamo svetovno znana in vodilna inovacijska podjetja kot so Pipistrel, Akrapovič, Cosylab in Institut Jožef Stefan. Glavni oblikovalec Mercedesa Robert Lesnik je Slovenec, konstruktor še vedno najbolj aerodinamičnega aviona na svetu, Boeing 747, s katerim leti predsednik Amerike, Air Force One, je bil Slovenec, Joe Sutter (Suhadolc), kot tudi arhitekt Jože Plečnik. Imamo številne znanstvenike, zdravnike in kirurge svetovnega slovesa doma in po svetu in še bi lahko našteval. Slovenija ima zelo dobro osnovno in srednje šolstvo ter dodiplomski študij.

Šport

Smo izredno veliki v zimskih in poletnih športih glede na število prebivalcev. Na olimpijadah in svetovnih prvenstvih prejemo zlate in druge medalje, veliko slovenskih vrhunskih športnikov nastopa v dresih ali klubih drugih držav. Relativni uspeh tega se lahko ponazori, če to primerjamo s Kitajsko velesilo. Vsak si lahko sam izračuna koliko medalj bi morala "per capita" osvojiti Kitajska, da bi dosegla razmerje, ki ga ima Slovenija.

Kultura

Slovenija ima zelo bogato kulturo: od vrhunskih pesnikov, pisateljev, slikarjev, glasbenikov pa do številčnih pevskih zborov in zabavne glasbe po vzoru Avsenika

Narava in okolje

Slovenija ima čudovito pokrajino in je ena izmed najbolj zelenih in gozdnatih držav v Evropi in na svetu.

V ČEM JE SLOVENIJA MAJHNA

Čeprav je Slovenija naredila veliko napredka v zadnjih 25 letih, v tem da imamo relativno boljši standard in infrastrukturo, nove avtoceste in veliko lepše urejena mesta ter vasi, je naša država naredila veliko napak na finančnem področju in zelo malo na potrebnih strukturnih reformah v makroekonomiji in gospodarstvu.

Finančna kriza in upravljanje državnih bank ter podjetij

Finančna kriza, ki nas je zajela pred skoraj desetimi leti ni bila k nam uvožena iz Amerike ali Evrope, temveč smo zanjo krivi predvsem sami. Naša bančna kriza je posledica zelo slabega vodenja državnih bank in državnih podjetij, izčrpavanje le-teh s strani tajkunskih kreditov, ki nikoli niso bili poplačani ali kaznovani. Vse to je posledica neustreznega nadzora, regulacije, slabe gospodarske zakonodaje ter neprimerne političnega vmešavanja. Posledice tega so morali plačati naši davkoplačevalci, ki imajo zaradi tega nižji življenjski standard. Dejstvo, da je prišlo do vseh teh zlorab v našem gospodarstvu ne more biti nikomur v ponos in nikomur na svetu za vzor. Zadeve so toliko slabše, ker za te zlorabe skoraj nihče ni bil kaznovan in še noben naš bankir zaradi teh zlorab ni šel v zapor.

Neučinkovita administracija

Posledica slabega upravljanja državnih bank in državnih podjetij s strani politike je tudi v tem, da smo se v tem času nekontrolirano zadolževali tudi na račun javnega sektorja. Pri nas je državna birokracija preveč številčna, neučinkovita in neodgovorna ter dostikrat naravnost škodljiva. Del naše politike še vedno ne razume, da neproduktivno zadolževanje zmanjšuje suverenost in sposobnost države, da investira v razvoj. Zaradi prekomernega trošenja na leto plačujemo skoraj milijardo evrov samo za obresti. To je stran vržen denar. Bolje bi bilo, če bi posojali drugim. A ker se v preteklosti z našimi človeškimi in naravnimi resursi ni delalo gospodarno in pošteno, smo tukaj kjer smo. Tudi zaradi tega ne moremo biti vzor drugim, niti sami sebi.

Pomanjkanje ekonomskih reform

Zaradi pomanjkanja ekonomskih reform prav tako ne moremo biti vzor drugim. Na primer, potrebujemo celovito reformo pokojninskega in zdravstvenega sistema, delovna zakonodaja ostaja nefleksibilna in pristranska, kar škodi mladim ter tako znižuje možnosti za zaposlovanje. Konkurenčna in korporativna zakonodaja aktivno zavira konkurenčnost, odganja privatne investitorje in povzroča slabo upravljanje zaradi netransparentnosti. Davčna zakonodaja je neučinkovita in pristranska do novih investitorjev. Stečajna zakonodaja je napisana v prid lastnikom, ki so oškodovali podjetja namesto v prid upnikom. Država je obremenjena s preštevilčno in visoko politizirano birokracijo. Poleg tega so (in še) nekatere politične elite izkoriščale državna podjetja in državne banke zato, da so financirale privatizacijo preko državnih bank s slabimi posojili namesto s kapitalom.

Lahko bi še opisoval v čem smo majhni in zaradi katerih stvari ne moremo biti vzor drugim. Vendar naj raje na kratko povzamem: imamo preveč korupcije, pomanjkanje ekonomske svobode, pomanjkljivo zakonodajo, predvsem na gospodarskem področju, neučinkovito sodstvo, negativno selekcijo v politiki in državnem gospodarstvu, premalo investiramo v bazično in aplikativno znanost, imamo previsoke davke predvsem za strokovnjake, ki posledično odhajajo v tujino in tako naprej. Ko bomo vse to spremenili, potem bomo lahko rekli, da je Slovenija velika tudi na teh področjih.

“SLOVENEK SEM,” je tudi himna Svetovnega slovenskega kongresa (SSK)

Ko sem študiral na Harvardu in MIT so me sošolci spraševali od kod sem. Najprej sem rekel, da sem iz Jugoslavije. Večina ni vedela kje je to, drugi pa so bili z bivšo državo seznanjeni v glavnem preko televizije, kjer so v ZDA po navadi kazali revne, zgubane ženice iz Balkana. Zato sem vedno začel razlagati, da sem sicer iz Slovenije, ki je zelo lepa in relativno razvita dežela na meji z Avstrijo in Italijo. Na srečo imamo danes lastno državo.

Znano je, da je veliko domoljubja v našem narodu, kar dokazujejo naše narodne pesmi in številni pesniki ter pisatelji, ki govorijo o domoljubju od Franceta Prešerna, do Simona Gregorčiča in Valentina Vodnika. Večina Slovenk in Slovencev nas je ponosnih na svoje poreklo in to, da imamo lastno državo. Če temu ne bi bilo tako, potem se naš narod ne bi skoraj enoglasno in odločno zavzel za osamosvojitve na plebiscitu.

Domoljubje in domotožje se kažeta v svetli luči tudi pri tistih Slovencih, ki živijo v tujini ali zamejstvu. Ko sem pričel pisati ta prispevek, sem mojega 15 letnega sina Aleksa, ki je preživel večino svojega šolanja in življenja v ZDA, vprašal zakaj hoče biti Slovenec. Njegov odgovor je bil: “Raje sem Slovenec kot American, ker se v Ameriki (ZDA) zmeraj počutim kot tujec. Obstaja veliko kulturnih in drugih aspektov, ki so mi v Ameriki (ZDA) manj všeč kot v Sloveniji. Zaradi pokrajine, jezika, hrane in kulture pa vem, da sem doma v Sloveniji.” To je primer milenijca, ki pravi: “Slovenec sem.”

Glede na to, da sem za Svetovno banko prepotoval skoraj ves svet in obiskal mnogo Slovencev moje izkušnje kažejo, da je razen zelo redkih izjem, zelo veliko domoljubja in domotožja pri Slovencih, ki živijo v tujini. To je bilo zame v marsičem najprej presenečenje, kajti mnogi, ki so odšli v tujino pri nas niso mogli najti zaposlitve, nekateri so bili izgnani zaradi politične represije, nekateri pa so odšli zaradi boljših kariernih možnosti.

Vendar večina njih čuti veliko ljubezen do domovine in to so dokazali tudi s tem, da so Sloveniji pomagali pri osamosvojitvi. Mnogi od teh uspešnih in uglednih Slovencev ste danes tukaj in prav Vam moramo biti hvaležni, kajti brez vas morda nikoli ne bi dobili lastne države ali pa vsaj ne tako hitro – SSK je izdal Zlato knjigo o osamosvojitvi v kateri je dokumentiran napor rojakov živečih izven Slovenije pri osamosvajanju (knjiga je na voljo v pisarni SSK). Ta uspeh, da smo dobili lastno državo po tisoč letih hrepenenja je toliko večji, če vemo, da mnogi narodi kot so Kurdi, Palestinci, Škoti, Baski ali Katalonci še vedno niso dosegli svojega cilja -- imeti lastno državo.

Pri Svetovnem slovenskem kongresu se zavedamo izjemnega domoljubja in domotožja Slovencev, ki živijo v tujini in ki so pripravljeni Sloveniji pomagati in z njo sodelovati. Naši Slovenci v tujini so velik zaklad in potencial, ki Slovenijo lahko naredi boljše in uspešnejšo. SSK je v statut zapisal povezovanje in skrb za slovenske rojake po vsem svetu kot glavni cilj. V ta namen že več kot dve desetletji organiziramo vseslovenske konference strokovnjakov; od znanstvenikov, pravnikov, arhitektov, zdravnikov pa do mladih raziskovalcev in študentov. Glavni nameni teh srečanj so: povečati kroženje znanja, stikov in sodelovanja med našimi strokovnjaki, ki delajo in študirajo v tujini in domovini. Tako smo organizirali že 34 tradicionalnih vseslovenskih srečanj naših strokovnjakov. Vsako leto organiziramo tudi tabore slovenskih otrok iz sveta, kjer se učijo slovenščine in se seznanjajo z našo kulturo. Organiziramo tudi razstave slovenskih slikarjev iz sveta, pogovore na Kongresu in vrsto kulturnih prireditev. Za svoje delo je SSK ob 25. obletnici ustanovitve prejel državno odlikovanje predsednika Republike Slovenije.

Znani izrek pravi, da je cilj povprečnega politika v tem, kako zmagati na naslednjih volitvah. Vizija državnika pa je v tem, kako skrbeti za bodoče generacije. V tej luči se pri SSK v zadnjem času v veliki meri posvečamo našim mladim in zanje pripravljamo konference slovenskih mladih študentov in raziskovalcev, mladinske poletne tabore in literarne natečaje. Kot je znano si vse več naših mladih talentov (tisoče na leto) pridobiva znanje in izkušnje na uglednih univerzah in institucijah po svetu. Naša želja je, da se mnogi od njih, s svojim znanjem in izkušnjami, vrnejo ter prispevajo k boljšemu gospodarskemu in političnemu razvoju Slovenije.

Navadno gredo v tujino študirati "the best and the brightest" -- to je, predvsem tisti z izjemnimi talenti in veliko energije, motivacije in poguma. Moje izkušnje kažejo, da se v tujini naučiš kreativno in kritično razmišljati ter komunicirati, poleg tega pa lahko navežeš pomembne mednarodne stike. Nadvse koristno je namreč, da mladi spoznajo svet, si pridobijo nova znanja in delovne izkušnje ter razgledanost in odprtost, ki je v Sloveniji velikokrat manjka.

Študij mladih v tujini je za Slovenijo odlična naložba, če bomo seveda znali doma vzpostaviti take pogoje, da se bodo mnogi z veseljem vrnili in s svojim znanjem prispevali k razvoju Slovenije na znanstvenem ali podjetniškem področju. Če primernih pogojev za vrnitev ne bomo ustvarili v Sloveniji, bodo naše najboljše kadre z veseljem pograbile druge države, ki se zavedajo pomena znanja in vrhunskih kadrov za uspešen razvoj in zaposlovanje. Vedeti moramo, da so vrhunski kadri tisti, ki so sposobni voditi in/ali ustanoviti nova podjetja ali raziskovalne institucije, kar lahko znatno poveča zaposlovanje naših mladih perspektivnih kadrov.

Ob tem se moramo tudi zavedati še ne dovolj izkoriščenega potenciala, ki ga imamo med našimi rojaki, ki živijo in delajo v tujini. Marsikateri od njih je zaradi ljubezni do Slovenije na naslednjo generacijo prenesel navezanost, kar pomeni izjemen potencial za Slovenijo. Na eni strani se to kaže v obliki vse večjega priliva slovenskih študentov iz tujine, posebno iz zamejstva, ki svoj študij nadaljujejo v Sloveniji. Na drugi strani pa naše izkušnje kažejo, da mnogi uspešni Slovenci, ki so ostali v tujini z veseljem sodelujejo s strokovnjaki v Sloveniji na skupnih projektih ali pa pomagajo pri navezavi mednarodnih stikov našim podjetjem, institutom, univerzam in študentom. Upajmo, da bo tega sodelovanja in stikov vedno več in da bomo Slovenci dokončno spoznali, da naš narod šteje dva milijona in pol in da skupaj lahko premikamo gore!

Moj prispevek želim končati s pozitivnim sporočilom. Vse napake se lahko popravi. Če tega ne bo znala ali hotela narediti ta generacija, bo pa to storila naslednja generacija z več znanja in poštenosti. Where is a will, there is a way. Kjer je volja, tam je pot.

Želim si, da bi Slovenija postala ena izmed najbolj prepoznavnih in uspešnih držav na svetu, tako kot Singapur, Švica ali Švedska. Zato ima vse pogoje, kakor je povedal že prvi pomembnejši slovenski pesnik Valentin Vodnik v svoji pesmi: "Slovenija, tvoja zemlja je zdrava in pridnim nje lega najprava..."

dr. Boris Pleskovič, predsednik Svetovnega slovenskega kongresa